

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**De Ivstitia Et Ivre Libri Decem, Reuerendi P. F. Dominici
Soto, Segobiensis, Ord. Præd. Theologi præclariss.**

Soto, Domingo de

Venetiis, 1608

Qvaestio VII. De simonia, in sacerdotijs, ac dignitatibus conquire[n]dis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38878

quartum argumentū de religionis ingre-
 su, tripartita est responsio. Primum. n. con-
 stitutum est, pro ingressu, hoc est pro
 professione, neutiquam fas esse pre-
 tiū aut exigere, aut offerre. Porro quod re-
 ligionis cultus res sit spiritualis, ad quam
 ideo praelatus volentes gratis gratenterq;
 recipere debet, vt pote quod illud sit insti-
 tutum beneficium diuinum. Tex. n. extāt
 in can. Quāpio. 1. q. 2. & in c. de regulatib.
 & c. quoniam, de simonia. in declarantes.
 Ita q; spiritualitas per quam in ingressu re-
 ligionis attenditur simonia, non est inde
 perpēdenda q; religiosi aliqui ex decimis
 viuunt & bonis ecclesiasticis: possunt. n. de
 cimā titulis secularibus applicari, putā re-
 gibus aut ducibus ad propugnādam eccle-
 siam: prāterquā quod sunt religiosi nullis
 talibus fruētes decimis aut spiritualibus
 oblationib. Sed ratio spiritualitatis in hoc
 consistit, quod professio ipsa & religio in-
 stitutio Christi est, vt volentes eum sequi,
 gratis, admittatur. Secundum assertum est,
 quod vbi monasterium est tenue, nec ad
 tantum numerum nutriendum sufficiens,
 nulla est simonia aliquid pro victu & vesti-
 tu, recipere. Exemplum qualecunq; possu-
 mus in matrimonio ponere. Pro illo nam
 que quatenus est sacramentum nil potest
 vir ab vxore recipere: potest tū id admitte-
 re ad sustinenda eius onera. Ex hoc tertio
 fit consequens, neq; esse simoniā, si illa iter
 moniales libentius suscipiatur, quæ ex sua
 deuotione largas elemosinas monasterio
 fuerit elargita. Sicut & econuerso licitum
 monialibus temporalia impendendo bene-
 ficia, seculares ad deuotionem allicere,
 vt sanctimonialem habitum induant: ta-
 meti non possint pretium dare vt tale ca-
 pellant religionis institutum. Circa secun-
 dam conclusionē dubia exurgunt exigua;
 Primum vtrum quando monasterium est
 locuples, vt possit personas quæ recipiun-
 tur alere simoniacum sit pretium exigere.
 Argu. Extāt enim à parte affirmatiua argumen-
 tum, quod cum non alia ratione eiusmodi
 exactio iusta sit quam propter monialiū
 alimentum, vbi illud aliunde suppetit, ap-
 paret pretium pro ingressu religionis exi-
 gi. Quod quidem argumentum Docto. fe-
 re canonici iuris, vt est videre apud Sylu.
 verbo simonia. §. 15. in eandem affirmati-
 uam sententiam cogit. Responderet nihil
 ominus, opulētiam monasterij nihil pror-

sus facere, vt quæ in paupere non erit si-
 monia, sit in diuite. Et ratio est patentissi-
 ma: nam simonia ex obiecto speciem sortit-
 ur: nempe quia spirituale venditur, puta
 professio ipsa & locus in religione. Si autē
 illud cauetur, & pecunia non nisi pro victu
 recipitur, etiam si monasterium illo subfi-
 dio nullatenus egeat, poterit quidem esse
 peccatum auaritiæ, non tamen simoniæ.
 Sed hoc tantum fatendum est, quod præ-
 mitur simonia: nam si victus est abundans
 præsumitur pecuniam recipi pro ingressu
 vt probè illic conuincit Syl. Quocirca mo-
 nasteria ditissima, quæ pauperes recipere
 absque pretio ienuunt, eodemque ingenti
 profectō citra scandalum facere id non
 possunt: tunc maxime, quando videntur
 pecuniam recipere, non pro sustentatione
 sed alijs de causis: nempe quia puella non
 est tam bono sanguine orta, aut alia nota
 infamia aut deformitate. Hac enim pre-
 tio in conuentu aestimare, vix à simoniæ
 macula elui potest: atq; hoc demum, si con-
 uentus vt suam amplitudinem, & magni-
 centiam clariorem reddat, auctiora exi-
 gunt pretia.

QVÆSTIO VII.

DE SIMONIA IN SACERDO-
 tibus ac dignitatibus conquirendis.

S. Tho. 2. 2. quæst. 100. art. 4.

ARTICVLVS I.

*Vtrum pro sacerdotijs atque alijs præben-
 dis qua spiritualibus sunt annexa licet
 pretium percipere.*

Quænam de rebus spiritua-
 libus pura sacramētū deq;
 alijs spiritualibus actionib;
 disputatum est, subsequi-
 tur vt rationē simoniæ cir-
 ca sacerdotalia, præbendalq; ac dignitates,
 quæ eisdem functionibus mancipantur, ex-
 aminemus. Apparet enim istorum mer-
 catum, nulla sordescet e simoniæ macula:
 quoniam si hæc emere aut vendere, simo-
 niacum esset, eo vel maxime quod sent
 spiritualibus actionibus coniuncta: sed hæc
 ratione nullam rem temporalium liceret
 vendere: quia cum omnia temporalia mundi
 fuerint

Primū
 dubiū.

Argu.

Solutio

Secundū

Tertū

Distin-
ctio.

Con-
clusio.

ſuerint propter ſpiritualia condita, cuncta cenſentur ſpiritualibus annexa. Secūdo: Sacrorum vaſa, ſacraque; veſtes inter ea, que ſpiritualibus connectuntur, cōtinentur: calicem autem ad occurrendum Eccleſiæ neceſſitati vendere licet, & ſacras veſtes: ergo liceret etiam Pontifici Maximo, vbi Eccleſia graui premitur neceſſitate, epiſcopatum, aut quodvis aliud ſacerdotium, pretio conferre, dum modo conferretur digno. Tertio arguitur: Inter ſpiritualibus annexa aſcribuntur ius ſepulcræ, ius patronatus, & ſecundum antiquos, ius etiam primogenituræ: quo quod tunc ius ſacerdotale erat illi coniuñctum. Sed Abraham emittit ab Ephron ſpeluncam duplicem in ſepulcrum, vt Genef. 23. memorię proditum eſt: & Iacob à fratre ſuo miſera lenticula ius emittit primogenituræ, vt eodem libro cap. 25. legitur. Ius præterea patronatus tranſit cum re vendita, & inſeſum conſeſcit. Item decime quibusdam ſunt reſigibiles ac militibus conſeſe, à quibus turſum, & redimi poſſunt. De inde, & prælati præbendam ſi uctus, quos alijs conſerunt, in tempus retinent, vt Papa medietatem annatis: etiam ſi præbe. ad ſpiritualibus ſint annexæ; ergo ſacerdotiorum mercatus in vitium ſimonie miniſtræ impingit. In contrarium autem facit cano. Palchalis Pontif. ſum. 2. q. 3. ca. ſi quis obiecerit, Cuius verba ſunt; Quiſquis eorum vendiderit alterum, ſine quo neq; alterum prouenit, neutrum inuenditum derelinquit. Nullus ergo emat Eccleſiam, vel præbendam, vel aliquid eccleſiaſticum: vt pote ſine quo ſpiritualis actio non prouenit. Hęc ibi.

Ad quæſtionem ſuppoſita diſtinctione duabus conſuſionibus reſpondetur. Biſariam enim accidit temporale quidpiam ſpiritualibus eſſe annexum. Vno quidem modo, tamquam id, quod ab ſpirituali dependet: ſicut i ſacerdotia habere Eccleſiaſtica, qd cum clericali officio coniuñctum eſt: de quo utiq; annexioris genere ſtatuitur prior conſuſio. Neuiquam id, quod hoc pacto ſpiritualibus annexitur eſt pretio vendibile, imò eius modi venditio eſſet ſimoniacæ. Et ratio eſt clara iuxta tenorem citati canonis. Nā cū eiusmodi pale ſine ſpirituali non tranſeat, cū illud venditur, ſpirituale con-

iunctim venditur. Alio ve: d modo id, quod temporale, & ſpiritualibus eſt coniuñctum, in quantum ad huiusmodi ſpiritualia ordinem habent, cuiusmodi eſt ius patronatus, vt pote cuius munus eſt clericos ad Eccleſiaſtica ſacerdotia præſentare. Et vaſa veſtimenta; ſacrorum vſui deſtinata, de quibus poſterior adhibetur conſuſio. Illa, que hoc pacto ad ſpiritualia referuntur, nullæ ſt ſimoniam vendere, dum modo non quatenus ſacra ſunt, vendantur, ſed quatenus res quedam. Probatur contrario modo, nam cū tpalia hęc nihil ſpirituale ſupponant, tranſire in alterius dñum poſſunt, qui nihil habeat ſpūalitatis, ut ſi quis ſeculariū villam emat, cui ius patronat⁹ annexum eſt. Et ſi calix in maſſam argenti reſundatur, & formam perdat, pōt in alterius tãſtre dominiū, qui ex eadem maſſa pōt proſanum uas fabricare. Circa priorem cōcluſionem dubium emegit, tum quod ſub obſcura eſt eius rō, tum etiam qd nec fatiſ uſ ſolida. Quare ad luculentiorē eius explicationem inquiritur, quo iure emptio uenditio; præbendam, ſeu ſimoniacæ ſit uentia, utrum ſolū Eccleſiaſtico, an uerò diuino. Nam eſt q. 5. de ſimoniam in gñe ſimilem qōnem diſputauerimus, ubi uenditionem ſacraliū actionum deſiſum eſt iure diuino eſſe ſimoniacam, nihilominus de præbendam, dignitatum; mercatu non eſt tam comperitum. Apparet quippe huiusmodi ſimoniam ſolo humano, & pōtificio interdici, nā ſacerdotia hęc nihil aliud ſunt qd decimarum fructus, que quidem res ſunt merè tpales, ergo non obſtate qd ſint ſpiritualibus annexa, pnt ab illa ſpūalitate ſe, moueri, & uēdi, ſicut calicis materia, dñi modo conſecratio non uēdatur, uendibilis eſt, Mox, eſt decimarum ſubſtantia iure diuino ſit ſpiritualibus functionib⁹ addicta, quora nihilominus, ut ſupra mōſtatum eſt, iure humano eſt cōſtituta, potest ergo Papa ſi ſacerdoti ualeat cōm ius medietatis uendere, altera mō; Eccleſiæ relinquere. De hac qōre interpretes can. iuris i diuerſas diſſecant, que Cai. Prima quolib. 1. q. 9. ad tres rēducit. Prima n. ea dēq; extrema eſt, hñ ōi ſimoniam ſunt. Gloſſa ſum eſſet de iure humano, qd ontū habuit Ant. de ex glo. in c. ex parte de c. ſi. de leg. 1. quā il l. Putro. lic. Ant. de But. & Cardinalis c. 1. de ſim. Cardi. Soto de Juſt. & Iu. I i com-

Postre-
ma con-
cluſio.

Proba-
tio.

Dubiū.

Caieta.
Ant. de
Putro.
Cardi.

Secunda opinio. D. Tho.

comprobat. Secunda per aliud extremi est, omnem simoniam esse prohibitam de iure diuino quam D. Thom. docere hic vult. Et tertia est Panormi eo ca. 1. de simonia: & rursus in sua repetitione, super cap. extirpanda. de p[re]b[en]d[is] vbi ait, venditionem p[re]bend[ar]um, cui annexa est ordinis administratio, vel clauium executio, simoniam esse de iure diuino: quia id, cui annectitur, eodem iure est spirituale. Venditio aut p[re]bend[ar]um, quae non est talis ordinis administratio, non est talis simoniam esse de iure diuino: quia illa, quae administrationibus hospitalium destinatae sunt. Caiet. vero hoc solo ab hac tertia Panorm. opinione differt, quod ait, non solum illam p[re]bendam, quae annexa est executioni ordinis sacri, aut clauium, iure diuino ad simoniam pertinere, si vendatur, ve. u. & illa, quae annexa est cuiuscumq[ue] clericatus, cui a sacros ordines, puta primae soluta aut minoribus ordinibus. Et r[ati]o eius est, quia clericatus, inquit, est de iure diuino, sanè cum omne clericale officium in spiritualibus actibus consistat: Et prima c[on]suetudo. A. bitur aut ista u[er]ba opinio n[on] suo singulari condimento opus h[ab]ere in prius q[uo]d ait Cai. omne clericatum vsq[ue] ad primam tonsuram esse de iure diuino n[on] est adeo probabile, quin c[on]trarium sit probabilius: immo pluribus certu[m], ut i. 4. Sententiarum disputatur: quicquid n[on] sint de sacerdotis essentia. Sed nihilominus inde n[on] colligitur opinio Panormitani, quod nulla venditio p[re]bend[ar]um, quae n[on] est m[an]cipata functioni ordinum maioru[m] aut clauium, sit simonica iure diuino. Immo cum Cai. crediderit iam satis esse, ut sit annexa simplici clericatus, n[on] quidem p[ro]pter rationem, sed quod quauis minores ordines sint de iure positio, nihilominus postquam reuera sunt res sacrae, venditio eius p[re]bend[ar]um illis additae, est contra ius naturae, atque adeo diuinum: sicuti de calice, & ara dictum supra est: quae quidem res licet iure positio sint sacrae vendi tamen pluri ratione consecrationis nequeunt, quin sit simonia contra diuinum ius. Prima autem opinio glossae citatae capituli. Ex parte nullam vim in contrarium habet nam in cap. illo nulla sit mentio simoniae, sed hoc solum habetur, quod si quidam Archidiaconus renuntiare suae vellet p[re]bend[ae], daretur certe personae: unde inferri gl[oss]a. quod si in alterius fauorem renuntiare, alius n[on] renuntiauit, esset simonia de iure positio. In qua gl[oss]a. duplex est peccatum Pri mum, quod falsum asserit: immo dummodo fiat de consensu Papae, nulla est simonia: nam talis est vniuersalis vsus. Secundo inde inferre, venditionem p[re]bend[ar]um esse simoniam de iure positio, nullam h[ab]ere apparentiam: quamuis neq[ue] hoc in glossa habeatur. Igitur quod ad declarandam vim rationis huius prioris conclusionis descendamus, fundamentum eius est, quod p[re]bend[ae], & sacerdotia ex decimarum fructus sunt constituta. Decimae autem iure diuino, & naturali nulla alia ratione imperatae sunt, quam ut sint stipendia, alimetaeque clericorum pro spiritualibus functionibus. Quocirca conferre alicui p[re]bendam non est solum conferre illi fructus: nam eiusmodi fructus laico possunt vendi: sed conferre ius decimarum, quod quidem est Ecclesiasticum, atque ad eo spirituale: quandoquidem inop[er]te instituto propter munus Ecclesiasticum exiguntur. Et hic est sensus canonis Pontificis citati, scilicet, quod vendita p[re]benda, venditur res ipsa spiritualis, pura u[er]o ipsum clericale. Quod si quis contrarius sic nos coarguat: saltem illi, qui iam est sacerdos, n[on] esse simoniam sacerdotium emere: nam eo vel maxime quod p[re]benda simul acquirat ordines, quibus annexa est. Sed hic non: quia iam erat sacerdos. Et faciamus esse p[re]bendam, quae non habeat aiarum curam: ne dicatur nihil spiritualitatem acquirere. Item conferatur nonnunquam ex dispensatione p[re]benda puero antequam ordinetur: ergo cum illa nihil spirituale transeat, adeo vendi potest. R[ati]o dicitur (ut dictu[m] est) spirituum ius petendi decimas esse spirituale: & id sine illo, cui conferretur, fuerit clericus, siue futurus sit, sepe venditur spirituale.

Tertia opinio. Panor.

comprobat. Secunda per aliud extremi est, omnem simoniam esse prohibitam de iure diuino quam D. Thom. docere hic vult. Et tertia est Panormi eo ca. 1. de simonia: & rursus in sua repetitione, super cap. extirpanda. de p[re]b[en]d[is] vbi ait, venditionem p[re]bend[ar]um, cui annexa est ordinis administratio, vel clauium executio, simoniam esse de iure diuino: quia id, cui annectitur, eodem iure est spirituale. Venditio aut p[re]bend[ar]um, quae non est talis ordinis administratio, non est talis simoniam esse de iure diuino: quia illa, quae administrationibus hospitalium destinatae sunt. Caiet. vero hoc solo ab hac tertia Panorm. opinione differt, quod ait, non solum illam p[re]bendam, quae annexa est executioni ordinis sacri, aut clauium, iure diuino ad simoniam pertinere, si vendatur, ve. u. & illa, quae annexa est cuiuscumq[ue] clericatus, cui a sacros ordines, puta primae soluta aut minoribus ordinibus. Et r[ati]o eius est, quia clericatus, inquit, est de iure diuino, sanè cum omne clericale officium in spiritualibus actibus consistat: Et prima c[on]suetudo. A. bitur aut ista u[er]ba opinio n[on] suo singulari condimento opus h[ab]ere in prius q[uo]d ait Cai. omne clericatum vsq[ue] ad primam tonsuram esse de iure diuino n[on] est adeo probabile, quin c[on]trarium sit probabilius: immo pluribus certu[m], ut i. 4. Sententiarum disputatur: quicquid n[on] sint de sacerdotis essentia. Sed nihilominus inde n[on] colligitur opinio Panormitani, quod nulla venditio p[re]bend[ar]um, quae n[on] est m[an]cipata functioni ordinum maioru[m] aut clauium, sit simonica iure diuino. Immo cum Cai. crediderit iam satis esse, ut sit annexa simplici clericatus, n[on] quidem p[ro]pter rationem, sed quod quauis minores ordines sint de iure positio, nihilominus postquam reuera sunt res sacrae, venditio eius p[re]bend[ar]um illis additae, est contra ius naturae, atque adeo diuinum: sicuti de calice, & ara dictum supra est: quae quidem res licet iure positio sint sacrae vendi tamen pluri ratione consecrationis nequeunt, quin sit simonia contra diuinum ius. Prima autem opinio glossae citatae capituli. Ex parte nullam vim in contrarium habet nam in cap. illo nulla sit mentio simoniae, sed hoc solum habetur, quod si quidam Archidiaconus renuntiare suae vellet p[re]bend[ae], daretur certe personae: unde inferri gl[oss]a. quod si in alterius fauorem renuntiare, alius n[on] renuntiauit, esset simonia de iure positio. In qua gl[oss]a. duplex est peccatum Pri mum, quod falsum asserit: immo dummodo fiat de consensu Papae, nulla est simonia: nam talis est vniuersalis vsus. Secundo inde inferre, venditionem p[re]bend[ar]um esse simoniam de iure positio, nullam h[ab]ere apparentiam: quamuis neq[ue] hoc in glossa habeatur. Igitur quod ad declarandam vim rationis huius prioris conclusionis descendamus, fundamentum eius est, quod p[re]bend[ae], & sacerdotia ex decimarum fructus sunt constituta. Decimae autem iure diuino, & naturali nulla alia ratione imperatae sunt, quam ut sint stipendia, alimetaeque clericorum pro spiritualibus functionibus. Quocirca conferre alicui p[re]bendam non est solum conferre illi fructus: nam eiusmodi fructus laico possunt vendi: sed conferre ius decimarum, quod quidem est Ecclesiasticum, atque ad eo spirituale: quandoquidem inop[er]te instituto propter munus Ecclesiasticum exiguntur. Et hic est sensus canonis Pontificis citati, scilicet, quod vendita p[re]benda, venditur res ipsa spiritualis, pura u[er]o ipsum clericale. Quod si quis contrarius sic nos coarguat: saltem illi, qui iam est sacerdos, n[on] esse simoniam sacerdotium emere: nam eo vel maxime quod p[re]benda simul acquirat ordines, quibus annexa est. Sed hic non: quia iam erat sacerdos. Et faciamus esse p[re]bendam, quae non habeat aiarum curam: ne dicatur nihil spiritualitatem acquirere. Item conferatur nonnunquam ex dispensatione p[re]benda puero antequam ordinetur: ergo cum illa nihil spirituale transeat, adeo vendi potest. R[ati]o dicitur (ut dictu[m] est) spirituum ius petendi decimas esse spirituale: & id sine illo, cui conferretur, fuerit clericus, siue futurus sit, sepe venditur spirituale.

Non omnis clericus vsq[ue] ad primam tonsuram est de iure diuino. Probat opinio Caieta. di.

Secundo inde inferre, venditionem p[re]bend[ar]um esse simoniam de iure positio, nullam h[ab]ere apparentiam: quamuis neq[ue] hoc in glossa habeatur. Igitur quod ad declarandam vim rationis huius prioris conclusionis descendamus, fundamentum eius est, quod p[re]bend[ae], & sacerdotia ex decimarum fructus sunt constituta. Decimae autem iure diuino, & naturali nulla alia ratione imperatae sunt, quam ut sint stipendia, alimetaeque clericorum pro spiritualibus functionibus. Quocirca conferre alicui p[re]bendam non est solum conferre illi fructus: nam eiusmodi fructus laico possunt vendi: sed conferre ius decimarum, quod quidem est Ecclesiasticum, atque ad eo spirituale: quandoquidem inop[er]te instituto propter munus Ecclesiasticum exiguntur. Et hic est sensus canonis Pontificis citati, scilicet, quod vendita p[re]benda, venditur res ipsa spiritualis, pura u[er]o ipsum clericale. Quod si quis contrarius sic nos coarguat: saltem illi, qui iam est sacerdos, n[on] esse simoniam sacerdotium emere: nam eo vel maxime quod p[re]benda simul acquirat ordines, quibus annexa est. Sed hic non: quia iam erat sacerdos. Et faciamus esse p[re]bendam, quae non habeat aiarum curam: ne dicatur nihil spiritualitatem acquirere. Item conferatur nonnunquam ex dispensatione p[re]benda puero antequam ordinetur: ergo cum illa nihil spirituale transeat, adeo vendi potest. R[ati]o dicitur (ut dictu[m] est) spirituum ius petendi decimas esse spirituale: & id sine illo, cui conferretur, fuerit clericus, siue futurus sit, sepe venditur spirituale.

Quid aut de fundo p[re]bend[ae] m[an]cipato: ille enim non est pars decimarum. Respondetur, quod vendi n[on] potest cum illo Ecclesiastico titulo: ut scilicet clericali iure possit emens eisdem fructus recipere: potest tamen ab illo sacro titulo emancipari, & vendi sicut materia calicis, secunda consecratione. Unde prius superiorum argumentorum nullius erat robore: nam ad p[re]bendam, non est tunc emere fructus,

SOTO
de iure
Legibus
DIE
13

Ad fe-
cundum
yguam.

fructus, sed ius spirituale. At posterius au-
tem de decimarum quota, quæ solo Ecce-
siastico iure videtur cõstituta, videtur, &
est notanda solutio, quod eiusmodi pon-
tificia sancto non est perse alia distincta
a diuino iure, præcipitur decimarum
substantia, sed est ipsius determinatio,
& moderatio. Quæ admodum ecclesiasti-
ca præcepta de celebrandis his, illi ve fe-
stis, & de annuali cõfessione, nihil aliud
sunt quam determinationes diuini iuris.
Et iõ non solum vendere ius decimarum,
in totum cum titulo clericali, verum &
quo ad partem, est simonia contra ius di-
uinum. At vero non negamus, quin ali-
qua sit simonia de iure positio, nempe
quæ non est prohibita, quæ mala, sed mala
quia prohibite, ut habet eadem glossa, pu-
ta quando præbenda non est annexa cle-
ricali muneris sed aliis officiis, ut pote ho-
spitalium seruitio, aut facerotiõ editui. Ec-
clesiæ ue cõconomõ, ut q. 5. art. 4. decla-
rauimus, nam eiusmodi munera, & offi-
cia non sunt proprie spiritualia, sed sola
pontificia lege eorum venditio est inhi-
bita, ut patet ca. Saluator 1. q. 3. de præ-
bendis autem, quas Præstameras uocant
audio aliquos hæsitare, an sint mere spi-
rituales. Haud tñ est cur in litem eue-
rit, quoniam non sunt ut pensiones, quæ
sine titulo conferuntur, immo habent
uerum titulum. Et cum ille non sit secula-
ri, sequitur quod sit clericalis, ac per in-
de spiritualis. Quod enim autem sola
ratione studii esse subiectus a communi
decimarum conuulo, non habet in iure
fundamentum, neq. huius ueritas li-
quet, sed a quibusdam constringitur. Qua-
re in re dubia standum est iuri decima-
rum communi, uidelicet ut eiusmodi ti-
tulus spiritualis sit. Quare ambigere
non possum quin eiusmodi titulus obli-
get ad petolendum diuinum officium,
atque adeo emptio & venditio ipsius si-
moniam proculdubio geminat. Secus
de aliis titulis secularibus, quale habent
seculare principes, & reges ad decimas,
ut statim artic. sequenti patebit In calce
demum quæstionis commendandum
memoria est, tunc dumtaxat simoniam
pullulare, cum quippiam quasi pretium
confertur. Nam ut bene ait Caiet. in
Summa, in uerbo simonia, cum multis
rationibus, ac modis quidpiam consue-

Præben-
de, quas
Præsta-
me: as
dicunt,
spuales
sunt, &
obligat
ad petol-
endum
diuinum

uerit temporale, dum spirituale recipi-
tur, retribuit scilicet, uel per modum su-
slenationis. Ecclesiasticorum ministro-
rum, quam supra diximus esse necessa-
rium, uel per modum liberalis honesta-
tis ad gratiam, uel referenda in eundem,
uel forte quasi ex lege oblaudabilem con-
suetudinem, atque aliis præterea modis
nullus simoniam procreat, nisi quidpiam
per modum preuis rependatur. Neque
uicuetur eum, qui spirituale confert,
quidquam retributionis quoniam aliorum
modorum expectans, simoniacus sit. Im-
mo uero est antequam illud cõferat, illud
postulet, quod ex laudabili, & firmata con-
suetudine ei debetur, ut litem caueat,
quam consuetudine ei debetur, ut litem
caueat, quam post ad recuperandum ti-
met, nullam contrahit simoniae labem. Po-
strema denique dubitatio, sit, ut um salte
ad redimendam uexationem liceat tem-
porale pro præbenda largiri. Arguitur. u.
a parte affirmatiua ex superiori decisi-
one, quæ asseritum est, nullam esse simo-
niam ad redimendam uexationem pro
baptizando paruulo iamiam animam ex
halaturo pretium porigere. Cum enim
sacramentum maiorem habeat spiritua-
litas rationem, quam præbenda, uide-
tur ut pro ipsa sit etiam licitum Respon-
detur nihilominus sub distinctione, ue-
xationem redimere duob. modis uenire
potest. Vno modo, ut diximus, cum
quis puim, aut fraudem impeditur præ-
bendam petere, ut si quis te ui detineret,
ne ad competendum canoniciu pergeres,
aut si timeres aliquem falsa de te sparsu-
rum, ut tuam electionem impediret, &
hoc licitum est pretio redimere, quando
quidem quicumque idoneus tale habet
quæsitum ius alios modo. si quia putaret
præ aliis candidatis dignitate pollere, &
ideo putaret iniuriã ab electoribus pati
contra suu honore si nõ eligeretur. & idcir-
co electorib. alio intercuriori pretiu por-
rigeret. Et hoc proculdubio non licet, nã
est quilibet ius hæat petendi, nõ tñ par ius
habet ut eligatur, sed hoc debet manere
in libero arbitrio eligentium. Quare ca-
ueat prudentissimus quisque hoc sibi pal-
liamẽtum prætexere, esse enim uera em-
ptio spiritualis Secus autem de baptismo
in extrema necessitate, in quo casu paru-
lus ius habeat, ut baptizet propter sacra-
Soto, de Iust. & Iur. Tit. 2. menti

Dubita-
tio.

Solutio.

menti necessi. Item Quod quidem acqui-
siti in ius respectu præcedere nemo habet
pæter quam quod non in falsis, dum
de propria idoneitate iudicat. Neq. polli-
ceri licet e pensionem super futuram præ-
bendam, et si exprimeret de consensu Pa-
pæ: non enim hoc esset temporali spiri-
tuali cœmere. Secus in permutationi-
bus aut resignationibus. Possum siquide
ego permittere pensionem super benefi-
cium, quod in meum fauorem resignas,
ut statim articulo sequenti patebit.

Ad pri-
mū ar.

Primi capitalis argumēto dilatio sub-
obscura apud D. Tho. apparet, cōcedit nā
que temporales oēs possessiones spiritua-
libus, sicut sint annexi, nā ut corpus pro-
pter animā, ita temporalia propter spiri-
tualia cōdita sunt. Colligit aut inde uen-
di posse, non tamen eorum ordinem, quē
habent ad spiritualia. Quod est dicere, Si
cui quisque secularium sua uendere po-
test, quia illa non uendit, quatenus ad spi-
ritualia referuntur, sed quatenus in usum
humanum assumuntur, ita & sacerdotes
fructus suarum decimarū uendere possunt,
ordinem tamen ad spiritualia, pūte ius
decimas percipiendi, quatenus clericali
functioni nā ipsantur, uendere, simonia
est. Pari modo respondetur ad secundum
uasa sacra, quatenus res materiales sunt,
uendi posse, cōsecrationem uero nequa-
quam. Si autem uendantur in profanos
usus, pro Ecclesia uel pauperum necessi-
tate, tunc aut infringi, aut effundi de-
bent, ut desinant esse sacra. Si autem
una Ecclesia uendat alteri ad sacrum
usum, potest quidem sine fractione, di-
modo nihil pro cōsecratione recipiat, et
idem est de uestimentis. Et eam per di-
lacerationem possunt perdere formam,
& tunc uendi, etiā in usus seculares. Ter-
tium uero argumentum plura habet mē-
bra. Primum de spelunca Abraham, quam
emit in sepulcrum ad Ephron. Ad quod
bisariam D. Tho. respondit. Primo, quod
forsan terra illa nondum erat in sepul-
crum dedicata, quare neque ulla fuit si-
monie culpa, illam emere, sicuti neque ulla
est, solum emere profanum, ubi cœmete-
rium extruatur. Præfert tamen solutio-
nem alteram, nepe quod cū etiam apud
gentiles officium sepulture religio esset,
& Ephron speluncam, quæ in sepulcrum
destinata erat, pretio uendere iuste debet,

Ad se-
cūdam
argum.

Ad ter-
tium ar.
S. Tho.

simonica contagione infectus fuit. Nō
autem iustus Abraham, ut qui non loca
debat, nisi terram emere communē, aut
uexationem redimere. Quāuis neq. E-
phron apparet nisi gratis obulisse, eam,
neq. uero Abraham nisi pretium gratis
retulisse, quanto terra estimaretur. Vbi
id quod q. 5. dicebamus, annotandum est
nepe apud infideles quādātenus illis se-
culis rationem rei spiritualis uiguisse, et
perinde simonia notam. At uero cum
non esset tunc talis temporum consecra-
tio, qualis est modo, dubium restat, utri
apud nos loca cœmeterii sepeliēdis mor-
tuis pretio uendere, sit simonia. Apparet
enim id iure prohiberi, c. Abolende de
sepul. & c. qui in ecclesia de simonia. Et ra-
tionem id ipsum confirmatur, nam ius se-
peliendi mortuos ad religionem atti-
ner, si ergo illa de causa gentilibus us-
fas erat sepulchra uendere, maiori ratio-
ne erit & nobis, ut qui cœmeteria conse-
crant, aut benedicimus. Immo apparet
esse simoniam de iure diuino, & natura-
li, nam eodem iure religio uirtus est. Ni-
hilominus respondetur per hanc distin-
ctionem. Ut officium sepeliendi mor-
tuos quantum ad id, quod necessitas ha-
ber, nequit citra simonia labem uendi,
ut supra propter hanc modo factum ra-
tionem constitutum est, ita & pro loco
necessario in cœmeterio pretium exigi-
re simonia esset, utpote si clerici nullū
cofacto uellent mortuum humare, nā
pro terra aliquid penderetur, nam profi-
cto eadem est ratio officii sepeliendi, &
necessarii soli, quandoquidem religio
Christiana est, ut cadauera in cœmeterio
recondantur. Et hoc est, quod ait S. Tho.
etiam apud gentes fuisse simoniacum.
At uero si quis honorationem locum in
Ecclesia, ceu pompam non necessariam
affectat, non profus simonia condonan-
dum est, si aliqui pro illo loco ad Ecclesie
fabricam exigantur, sicuti de superfluis
pompis supra diximus. Vnde ubi talis
generis consuetudo, quæ iam est p lege re-
cepta, circa scādalum potest taxari, non
postulari. Quare sententia Hosti super c.
Auduimus de simonia negantis licitum esse
se huiusmodi pactum, non est necessaria.
Quoniam re uera, si nihil pro cōsecratio-
ne, aut benedictione loci recipiatur, sed
uendatur terra, sicut materia calices, nihil
illic

SOTO
de iure
Legibus
DIE
13

illic spirituale venditur, sed humanus tem-
poralique honor: dummodo scandalum
cauetur. Quæmodum & loca in Ec-
clesia honoris gratia ad sedendum certis
profapsi destinata esse conuenerunt.
Quamuis distindendum non sit, quin isti ho-
noris tituli in locis sacris nimium affectari
deformem habeant vanitatem. Ad capi-
tula, verò citata respondetur, nihil aliud
prohibere, quam ne id vendatur, quod est
de necessitate sepultura compulso, scilicet
pacto, vt non sepeliatur, qui terram non
emerit. Ad historiam autem Iacob re-
spondetur, nequaquam simoniam com-
misisse pro eo quod diuinitus indultum il-
li fuerat ius primogeniture, atque adeo sa-
cerdotij secundum illud Malach. 2. Iacob
dilexit, Esau autem odio habuit. Esau ve-
rò, cui idem mysterium celatum erat, pec-
cauit vendens secundum Apostolum ad
Hebræ. 12. Ne quis fornicator, aut prophæ-
nus, vt Esau qui propter vnam escam uen-
didit primitiua. Haud tamen responsio
hæc omnem lectori dubietatem eximit.
Primum enim non constat tale mysteriū,
quod: Esau operum erat, apertum fuisse
Iacob. Mox etiam si ei fuisset notum, non
ideo eluitur à culpa, tum propter inhumana-
ritatem reuoluentis indigentis fratri porri-
gere pulmentum, tum quod Esau ad pec-
candum induxerit, cum ipse non esset ad
modum vltararij paratus vendere. Immo
cum iure naturæ bona fide possideret pri-
mogenituram, nullatenus vexabat Iacob,
quare non est excusatio legitima dicere, re-
demisse suam vexationem. Ad horum pri-
mum respondetur, ex textu sacro colligi
Rebecæ innouisse mysterium, aut nutu
patris, aut alio diuino modo. Alias nun-
quam id persuasisset nato suo minori di-
cens: Super me sit filij ista maledictio. Qua
ratione & Iacob idipsū intellexit. Et ideo
iure suo vsus est: Dicens enim, vende mi-
hi, idem intellexit quod, da quod meum
est. Nec tenebatur mysterium fratri suo re-
uelare, quia tunc ille fratrem suasioni non
acquieuisset. Quocirca licet nō esset idem
Esau paratus vendere non idcirco cen-
setur Iacob eum induxisse: nam qui iure suo
vitur, neminem inducit. Quare cum al-
ter possideret alienum bene dicitur ipsam
Iacob vexasse postquam alia nō pateret ei
via recuperandi quod suum erat, & peten-
de Iacob redemit vexationem suā, præter

quam quod Esau non necessitate, sed gula
affectabat lenticulam, quia ratione Iacob
ab inhumanitate defenditur. De iure au-
tem patronatus, vt extra, eodem titul. patet
perinde ac de re spirituali censendum est,
ita vt simonia si illud per se pretio vende-
re, sed transit cum villa, aut castro, cui est
annexum. Quocirca qui villam vendit,
neutiquam propter ius patronatus potest
auctius pretium exigere.
Circā aliud membrum de decimis pri-
mo notandum est duo in ipsis considerari,
nempe fructus ac proventus, quæ res sunt
merè temporales, & ideo vt dictum est
vendi, possunt, ut patet de publicanis, qui
constituto pretio eosdem fructus mercan-
tur. Et hoc est inquit D. Thom. quod Pa-
pa concessit secularibus dominis, ac princi-
pibus. Quæ ratione regi nostro concessio
sunt terræ in bellorum subsidium contra
infideles. Secundò notandum considera-
tè est, ius spirituale illas petendi, & hoc la-
cis indulgeri non posse, quoniam est ius
sacerdotiale.
Contra hoc autem est argumentum, qd
Rex, & quicumque secularium habent hu-
iusmodi decimas, quales sunt, qui templa-
riorum bona possident, idem ius habent
eas petendi, quod clerici ipsi, nam Rex
ex communi decimarum cumulo tertias
capit, & alij Domini totas decimas perin-
de atque episcopi. Immo ipsi sunt, qui pa-
roccio suam consignatam sortem tribuunt.
Ad hoc bifariam responderi potest. Pri-
mò quod recipiunt nomine Papæ. Secun-
dò, ad rem accommodatus, quod Papa
cum decimarum partem principibus ad-
iudicat, illas sub seculari titulo, puta defen-
dendi Ecclesiam, constituit. Et ideo prin-
cipes ius quidem habent petendi, non ta-
men spirituale, quod tantum D. Thom. ne-
gat posse concedi laicis; sed iusulare,
quod ipsi possunt alijs vendere, & cum alia
secularia bona quomodocunque distraho-
re, & alienare.
Ad vltimam denique particulam respõ-
sionis perpendenda est solutio D. Thomas
videlicet quod si Papa ante beneficium
collationem ordinauerit particulam
pro sua iusta sustentatione, aut pro
alijs pijs vsibus adimendam, rectè id qui-
dem potest. Sed nota, ordinauerit, id est
communi, & æqua lege sancierit, pro
caussa iusta; nam profectò si pro libito
Soto, de Iust. & iu. Iii 3 absq;

Ius pa-
tronat^o
vendere
simonia
est.
Decima
rū, pue-
ntis uen-
di pfit.

Argu.

Solutio.

D.Tho.

Iacob
emēdo
primo-
genitu-
rā ab E-
sau, si
monia
nō com-
misiit.

Prima
obiectio
Secūda.

Ad pri-
mā obie-
ctionē.

absque lege id fecerit, suspectum est. Et hac ratione lege in Hispania recepta, & in alijs nonnullis prouincijs constitutum est, vt annatis, hoc est à tempore quo quis obtinet sacerdotium, dimidiatos fructus illius anni soluat. Et posset, si necessitas ingrueret, vt supra diximus, decimas decimarum sibi retinere, si modò illa ratione reliquæ omnes exactiones, & compositiones extinguerentur. Sed id maximè notandum, quod D. Thom. subdit: si uerò enim inquit, ab eo, qui beneficium confert, præter positam antea legem requirat, aliquid sibi exhiberi de fructibus illius beneficii, idem est, ac si aliquid munus ab eo exigeret: & ideo non caret vitio simoniæ. Quam quidem sententiam ego mihi plurimum obseruo in confirmationem nostræ, quam lib. 3. de pensionibus declarauimus. Quemadmodum enim non potest pro se Papa pensiones iniungere, ita neque pro alijs: nisi tanquam stipendium pro officio, & obsequio seu spirituali, seu seculari: quod Ecclesiæ est commodum. Quòd si quis contrarius sic arguat: Quid quid alteri concessione Papæ confertur potest, sibi ipse valet applicare: quandoquidem ipse est bonorum Ecclesiæ dispensator: potest autem commutans, aut renuntians eius auctoritate pensionem sibi retinere: ergo eandem potest sibi & Papa ad iudicare. Respondetur fallaciam in argumento latere: nam & si auctoritate pontificis commutanti ac renuntianti concedatur pensio, non est tamen eadem causa in ipso pontifice, vt sibi retineat, quandoquidem ipse non est præbendæ dominus, uel ille, qui commutat, aut renuntiat, sed duntaxat dispensatur: qui ideo debet suam pro iusta causa interponere auctoritatem.

ARTICVLVS II.

Utrum præbendarum permutatio absque simonia fieri possit.

PRÆBENDARUM permutatio earum uenditioni affinis est: & ideo quaeritur an absque simonia fieri possit. Arguitur enim à parte negatiua. Primum ex glossa supra citata, cap. ex parte, prima, de officio delegati. ubi habetur, quòd si quis ingratiam alicuius sacerdotium renuntiaue-

rit, alias non renunciaturus, simonia committitur contra ius humanum. Cum ergo vniuersæ commutationes illo pacto fiant, simoniam redolent.

Secundò arguitur: si eiusmodi permutaciones iure essent permittæ, sequeretur, quòd liceret dum exilior propinquiori commutatur, tantum retinere pensionem super pinguiori, quanto excessu alteram superat. Id autem falsum esse sic monstratur: quòd tunc pariter sequeretur, si una nullos haberet fructus, sed tantum personalem titulum, altera uerò fructibus abundaret, posse quantitate pecunia refusa quæ sunt fructus illius diuitis fieri permutacionem: nam quòd de parte permittitur, non est cur de toto interdicitur, & tamen contractus iste emptio uidetur esse peccata.

Tertio potissimum arguitur: si tales permutaciones iuri essent conformes consequens inde fieret, vt eiusmodi pensiones possent numerata pecunia estimari, & redimi: vt annua pensio ducatorum 10. 80. aut 100. numeratis redimeretur. Conclusio tamen si vera est, aditum vendendis sacerdotijs patefacit. In contrarium est e. quaesitum. de rerum permut. ubi solum uentantur permutaciones cum pacto, sine licentia episcopi: conceditur tamen episcopo facultas eandem faciendi: quòd quidem non concederetur, si simonia esset.

Ad quaestionem iuxta argumentorum numerum tribus conclusionibus respondetur. Prima: Resignatio præbendæ in manus legitimi Annistitis in fauorem alterius designatæ personæ, & non alias, si non aliud interueniat pactum, siue fiat per modum permutacionis, siue per modum simplicis renuociationis, nullam habet rationem simoniæ: neque iure diuino, neque iure humano. Conclusio hæc supra a nobis contra citatam glossam asserta est. Quòd si glossam sub glossa ueris, quòd id tentat, quando renunciatio aut commutatio fit sine licentia Papæ, aut prælati, inanis tunc esset: vt quaestio 5. diximus: nam cum nemo possit præbendam dimittere, nisi in manibus prælati, cuius est beneficia conferre, neque auctoritate priuata alteri ad iudicare, illa non esset simonia, nisi fortè mentalis: quia nihil fieret. Quòd autem cum illa condicione renuntiare, nulla sit simonia, patet manifestè.

Obie-
ctio:

SOTO
de Iure
Legibus
DIE
13

nifestè: quoniam cum prælaro sacerdotio
rum collatio incumbat, nullo prohibetur
iure in eius arbitrio ponere, si voluerit con
ferre Petro, quod si noluerit, aliter ille, qui
iure possidet, non renuntiat.

2. Con-
clusio. Secunda conclusio: Commutare præben-
das, cum pacto, nisi in pacto ponatur,
cum cōsensu Pontificis, simonia est, vt verbi
gratia, si duo de commutatione pacificā
tur, & qui minorem præbendam habet, al-
teri polliceatur pensionem, Papa autem
non referant nisi simplicem commutatio-
nem, neque ipse eandem pensionem con-
cedat, simonia est aperitissima, & tamen
apud idiotas frequentissima. Et pariter si
quis non per viam permutationis, sed sim-
pliciter renuntiat in fauorem alterius, nō
reuelando Prælaro pensionis pactū, quod
inter eos interuenit. Est autem simonia de
iure positio, nam commutare præbendas
reverta pensione, non est iure diuino pro-
hibitum, sed pontificio, vt patet in cap. ad
quæstiones. de reum permuta. Sed licet
nequit nisi consentiente prælaro, vt illic
patet, & c. citato. Quæstio. Quare dum Pa-
pa non concedit pensionem illam, reputa-
tur vt pretium commutationis. Ac perinde
profecto crediderim, talem collatio-
nem, etiam si à Papa, pactum ignorante
fiat, non teneri. Quod si pactum scōtra ius
diuinum intercesserit, scilicet vt quis pro
tali renuntiatione pecuniam numeret, tūc
nec Papa dispensare absque culpa possit,
vt tali modo fieret renuntiatio: Quare qui
illo modo præbendam obtinisset, inhabi-
lis fieret ad possidendum, nisi postea fa-
cto pro infecto habito, Papa, qui solus po-
test, cum idoneum redderet, & habilem.
Adde, pensiones, vt habet mos Romanus,
nullum prælatum Papa inferiorem consti-
tuere valere, neque in permutationibus,
neque in simplicibus renuntiationibus.

Nullus
platus
Papa in
ferior
pensio-
nes con-
stituere
valet.
Quod autem eiusmodi pensionum pacta
in commutationibus assensu eiusdem Pon-
tificis fieri possint expresse habetur. c. cita-
to, ad quæstiones. Est tamen excessus Chri-
stiano cauendus. Audio namque in huius-
modi commutationibus non solum fructuum
quantitatem æstimari, verum &
per se etiam honorem, & dignitatem sacer-
dotij, vt cum archidiaconatus, aut decana-
tus illustris ecclesiæ pro simplici præben-
da permutatur, etiam si fructus pares fue-
rint, alia in super pensio pro dignitate exi-

gitur, quod quomodo fieri possit, non vi-
deo, quippe cum dignitas res spiritualis sit
& in dicto cap. proxime citato, expresse ca-
ueatur, ne misceatur permutatio dignita-
tum cum compensatione fructuum, sed
per se simpliciter sacerdotium pro sacerdo-
tio, & dignitas pro dignitate permuretur
absque aliqua refusione pecuniæ, & scorsū
fructus pauperiores ad diuorum æqualita-
tem compellantur. Præterea, & fructus om-
nes pro pensione statueri, præcipue in sa-
cerdotijs habentibus annexum seruitium,
atque omnium potissimum in curatis, nec-
scio quis probet: non solum quod iure cau-
tum sit, ne pensio tertiam fructuum par-
tem exuperet, verum quod diuini iuri, &
naturali aduersetur, vt quis tertio sit abs-
que vilo stipendio addictus. Quare pro mi-
nori absurdo duco, vt quis duo sacerdotia
cum animarum cura retineat, quàm vt al-
terum, retentis fructibus, relinquat. Nam
qui duo habet, potest alternatim ambo vi-
sitare & eleemosynas suis parocianis dis-
perseri, qui verò fructibus beneficium ex-
pilat, in causa est, vt quam titulum habet,
neque curam possit gerere animarum, ne-
que eleemosynas facere. Nam cum cogatur
victum aliunde queritare, quo modo
functioni sue adesse potest? De tertio mem-
bro quæstionis, quod argumento tertio ta-
ctum est, puta de redemptione pensionum
varie a doctoribus opinatur. Caiet. namq;
in opusculo 16. responsionum. q. 10. in vni-
uersum affirmat perpetuas pensiones nu-
merata pecunia redimi posse, alij verò re-
centiores, quorum est Ioan. Maior in quar-
to, distinctio. 24. q. 5. in uniuersum negant.
Varietas autem hæc ex fundamentorum
diuersitate suboritur. Caiet. enim censet
pensionem esse rem merè temporalem, so-
los scilicet fructus respicientem. Alij verò
censent, ius pensionum esse clericale, ac pe-
rinde spirituale. Inter has ergo opiniones
statuitur tertia conclusio. Pensiones fun-
ctionibus spiritualibus adiudicate, neuti-
quam redimi pretio possunt. Secus autem
illæ, quæ sub seculari titulo concedun-
tur. Vtraque pars non tam probatione, quàm
solo exemplo indiget. Enimverò si priscū
pensionum morem spectes, nunquam cō-
cedebantur, nisi spiritualibus functioni-
bus annexæ. Non sufficiebat, verbi gratia
episcopus vniuersam diocesim visitare, &
gubernare, accerserat sibi auxilia rem, qui

Quæst.

Maior.

3. Con-
clusio. Expla-
nat com-
clusio.

sibi esset adiumento, cui ideo certam pensionem in suis fructibus consignabat. Atque huiusmodi pensiones, sicuti modo in more sunt, ut vendi non possunt, ita neque redimi. Habent enim præbendarum effigie, quæ spiritualibus annectuntur. Et fortasse idem est ferendum iudicium de pensione, quæ daretur seni, ac bene merito episcopo, aut presbytero propter exhaustos labores, si quoniam iures eum ad seruiendum deficiunt, renuntiare vellet sacerdotium suum. Hoc enim libro 3. legitimum sumus arbitrati pensionum genus videtur. enim huiusmodi pensio clericali iuri annexa. Aliæ vero sunt pensiones, quas iam diximus titulis secularibus applicatas, puta principibus, ac militibus, & has non est dubium posse redimi, quandoquidem, ut dictum est, vendi possunt. Si enim militi constituatur pensio super episcopatum, potest eam episcopus redimere. Sed aliæ sunt, quæ non nihil habent dubietatis, ut pote, quæ in commutationibus, aut simplicibus renuntiationibus interueniunt: Renuncio in tuum fauorem meum beneficium, retenta certa pensione. Videtur enim hoc genus, pensio esse merè temporalis, nam ut lib. 3. diximus, ad nullum officium ecclesiasticum talis pensionarius tenetur. nec titulum habet, sed solum ius à possessore petendi fructus. De his ergo inquit Caiet. quod si vnico contractu vtrunque conficias, constituas, scilicet pensionem decem ducatorum, octoginta redimendam, simoniae est contractus. Si vero diuisim post constitutam pensionem illam velis redimere, nullum tibi ius obstat. Et primò de commutationibus citatum capitulum: Ad quæstiones, de rerum permutatione, incautum lectorem fallere possit. Illic namque nulla habetur mentio pensionis, sed hoc solum quod quando inæquales sunt præbendarum fructus, potest illi, qui maiorem habebat, pecuniarum quantitas refundi: vbi apparet, quod possit pecunia præfens tota numerari, & per consequens pensio vnico contractu constitui, & redimi. Immo sine pensionis nominatione, si tua valet centum, mea nonaginta, numero tibi pro tuis decem, simul octoginta, videtur illic contractus probari. Quod profecto non est concedendum, alias liceret & præbendam caetero. Ut si ego nullam haberem præbendam, possem octoginta ducatis emere tuam, quæ valet de-

cem. Textus ergo intelligendus est de quantitate pecunie, quæ habet rationem annue pensionis. At verò quod illa possit redimi, videtur ex dicto textu colligi. Nam habetur & iubetur seorsum fieri permutationem præbendarum simpliciter, & postea requirari fructus. Quare iam illa pensio videtur dari sine clericali iure, & ideo forsitan illa redimi potest. Tametsi ingenue fateor non posse me discrimen illud percipere domini Caieta. inter duos seorsum contractus & vnum. Nam si constitutam pensionem ob id redimere possum, quod est res sine titulo ecclesiastico, nescio quando constituitur, postquam tunc extrahatur ab eodem ecclesiastico titulo, cur non possit simul de redemptione pacisci. Sed ne tantam largiamur licentiam, dicendum quod talis contractus habet vehementem suspicionem emptionis, & venditionis. Quare non potest non scandalum dare. De alijs pensionibus, quæ in vtro modo sit scilicet quæ pro hibito sine aliquo titulo ceduntur, illi, qui licitas existimant, respondeant. Ego namque, ut lib. 3. dicebam, de iudicatore ius illud nequeo, ut possit pensio poni, nisi pro titulo aliquo ecclesiastico, vel seculari, aut pro commutatione, aut diu in lire dubium ditimialiter non potest. Per hæc ergo, argumenta, quæ in fronte quæstionis propolita sunt, soluta restant, præter secundum quod in gratiani Caiet. adiecit. Concedit namque in commutationibus licitam esse compensationem excessus maioris præbendæ, dum modo altera fructus habeat, hæc autem ambiguitas, quando altera nullos habet fructus, propterea quod talis commutatio quandam habet emptionis imaginem, At vero non est cur dicitur iterum, quin talis commutatio, perinde atque altera, licita sit, ideo nihil absurdi argumentum concludat.

ARTICVLVS III

Utrum liceat spiritualia pro muneribus conferri, quod est, vel à lingua, vel ab alio quouis obsequio.

Quamuis constitutum fuerit, spiritualia non esse pretio estimanda, apparet

Capitulum ad quæstiones exponitur.

Soro
de iure
Legibus
DIE
13

Limitatio superioris dicitur. pauper non fit dignus, nulla tamen fit meritum iactura. Et ideo quamquam eadem dignitas ignoretur, nihilominus spontanea est misericordia. Hoc in quotidianis elemosinis astruxerim, nam si insignis impostor eximiam, uel sanctitatem, uel necessitatem effugeret, ut graue aris pondus exprimeret, crediderint talem pessimum ad restitutionem teneri, nam tunc ingens elemosina illa non esset censenda spontanea, sed per fraudem extorta. Soluta ergo restant argumenta in contrarium. Conceditur enim talem hypocritam deceptorum esse, & quodammodo falso titulo, qui in eo scit corrasisse elemosinas, sed negatur nihilominus propter rationes dictas, dominum non acquisiuisse, quoniam ultro nec in illum translatus est. Neque simile est, quando una persona pro altera supponitur. Si enim quis mihi diceret esse Petrum, cui ideo tribuerem, quod non nisi Petro lagirer, si non est Petrus, non tenet datio, sicut non teneret matrimonium. Error autem in moribus, aut in bonis fortunae non habet eandem efficaciam ad elidendum contractum.

QVAESTIO VIII.

DE RESTITUTIONE SIMONIAE, & poena simoniaci.

ARTICVLVS I.

Vtrum quicquid per simoniam, uel datur, uel recipitur, sit restitutioni obnoxium.

Postrema demum quaestio de simonia, ut restitutionem, ac reliquas penas exploret oportet. Apparet namque non esse necessarium, ut quisquis per simoniam praesentia aliqua aut dignitate potitur, debeat illam relinquere. Sunt enim spiritualia quaedam, quae semel obtenta abijci nequeunt, ut characteres, qui per sacramentalis consecrationes imprimuntur, ergo illi licet simoniace acquirantur, non sunt restituendi. Secundo: Contingit episcopum simoniace esse promotum, cuius subinde poena est suspensio, & tamen ipsum subdito sub anathemate inbere, ut a se ordines suscipiat, qui ideo videtur ad

obedientiam obligari, nemo tamen ab eo, qui potestatem non habet conferendi inuenta re debet recipere, ergo episcopus per debitum simoniace ab illa episcopali potestate non suspenditur. Tertio: Nemo pro illo delicto puniendus uenit, quod se neque sciente, neque uolente factum est, siquidem poena soli uoluntario delicto debetur. Contingit autem non nunquam, ut quis spirituale quidpiam accipiat alijs clam ipsum id procurantibus, ergo non est quod ille debeat collatione sibi facta priuari. Quarto: Nemo pro sua culpa debet commodum reportare: uel in uentre affolet, ut si simoniacus id, quod sic acquisiuit resignaret, in rem eorum cedere, qui fuerunt simoniace participes, ut potestatem praelatus aut totum collegium, cui facienda est restitutio, in simoniam conferat. Ergo tali euentu nulla est restitutio facienda. Quinto: Dum quis per simoniam ad solemne uotum religionis admittitur, non potest ab eodem se uoto religere, ergo ab eius restitutione, quod per simoniam adeptus est, absoluitur. Sexto: Extior poena in hoc seculo non debet pro intimo cordis motu infligi, quippe qui soli Deo patet. Accidit autem simonia non solum foris in opere, uerum & inus corde, qua ratione, ut supra paruit, uoluntate definitur, ergo eiusmodi simonia nulli est restitutioni obnoxia. Septimo: arguitur. Multo plus est ad aliorum promotionem, quam in susceptis permanere. Quandoque autem cum simoniace si dispensatione ut, ab sublimiora euectur, ergo non semper debent susceptus ordari. In contrarium est sententia illa canonis, si quis episcopus. i. q. i. Qui ordinatus est nemo ex ordinatione, uel promotione, quae est per negotiationem facta proficiat, sed sit alienus a dignitate, uel sollicitudine, quam per simoniam acquisiuit. Ad quaestionem unica conclusione respondeatur. Quicquid per simoniam acquisitum est, siue pecuniario prius, siue munere alieno perinde ualente, restitutioni subiectum est, uel licet, neque qui spirituale emit, retinere illud potest, neque pretium ille, qui uendit. Probatur conclusio, primo id retinere potest, quod contra uoluntatem Domini acquisiuit, ut si dispensator res heri sui distraheret, neque ipse possit retinere prius, neque res emptores retinere.

1. Argu. Gregor. nihilominus pro alijs muneribus posse cõferri. At quippe in regeſto Gregorius eccleſiaſticiſ vilitatibus deſeruietes, eccleſiaſtica dignum eſt remuneratiõne gaudere. Eccleſiaſticiſ autem vilitatibus deſeruire, eſt munus ab obſequio: ergo licite pro eiufmodi munere rependuntur eccleſiaſtica ſacerdotia.

Argu. 2. Secundo: Tam ſordidum & carnale eſt inuita conſanguinitatis beneficium conferre, quam ſi pro ſuſcepto munere, & obſequio daretur: illud autem non apparet eoſque ſordidum, ſi ſit ſimonia cum: ergo neque hoc ſecundum.

Argu. 3. Tertio: Quod precibus conceditur, gratis fieri videtur, ac perinde a ſimonia eſt alienum: ut pote quam ſola uenditiõ, emptioque conſtituit.

Argu. 4. Quarto: Hypocriſis ſpiritualia opera foris exhibent, ut per manus lingue laudem occupentur humanam, neque tamen eiufmodi hypocriſis ſimoniae tribuitur: ergo munus a lingua ſimoniae non parit. In contrarium eſt verbum Urbani Papæ canone: Saluator: quæſtio tertia. Quiſquis res eccleſiaſticas non ad quod inſtitutz ſunt ſed ad propria lucra munere lingue, uel obſequij, uel pecunie largitur, uel adipiſcitur ſimoniaeus eſt.

1. Concluſio. Ad quaſtionem duabus concluſionibus reſpondetur. Prior: Simonia perinde comittitur, ſi res ſpiritualis pro aliquo temporali munere, uel obſequio, ſeu exhibitio, ſeu exhibendo tribuatur, ac ſi pro pecunia quis eam uel numerata, uel promiſſa largiatur. Probatio eſt clara: quoniam nomini pecunie vniuerſa ſupponuntur quæ pecuniæ ſtimari poſſunt. Manifeſtum autem eſt, eiufmodi obſequia quippe quæ ad commodum aliquod referuntur, pretio penſari poſſe: nam & numero operarij miniſtri conducuntur. Poſterior concluſio.

Probõ. Sicuti ſaccepta pecunia, aut alio quouis munere ſimonia contrahitur, ita & per munus a lingua. Exempli gratia. Si quis epiſcopus precibus ad temporalem vilitatem captandam inſlexus ſacerdotium conferat, ea ſcilicet intentione, ut factorem capiet, ex quo ſibi aliqua poſſit ratione collationis prouenire uilitas. Probatur eadem ratione, quia hoc etiam eſt pecunia æſtimabile. Circa iſtas concluſiones poſt illa, quæ de uſura decifa ſunt, nihil ferme adnotandum reſtat; nam prope mo-

Postrema concluſio. dum quod uſura eſt in temporalibus, id in ſpiritualibus eſt ſimonia. Quare ſicuti munus dare pro aliquo munere uſura eſt, ita & ſacerdotium pro eodem munere largiri eſt ſimonia. Neque uero reſert munus alijs genere ſuo honeſtum ſit necne. Si quis enim propter turpem familiaritatem cum mulierecula fratri eius, aut alteri, quali in pretium ſacerdotium penderet, ſimonia eſſet; & qui reciperet, reſignare teneretur. Secus ſi ob amicitiam, licet turpiter contractam, gratis illud conferret. Adde quod etiam ſi non ille, qui ſacerdotium recipit, ſed alius, quantumuis ipſo necleio, pretium pro ipſo obtulerit, ſimonia emergit, ut patet cap. Nobis, de ſimonia. Quapropter cum primum ipſe reſcuerit, tenetur ſacerdotium renunciare, quia collatio nulla fuit.

Quæſtis autem eadem ratione ſi quis pibendam ambit, non epiſcopo, ſed alijs interuenientibus, qui ipſam ei procurent, elargitur, vitium talis ſit ſimonia, ut teneatur prebenſam deſerere. Apparet enim ex una parte non eſſe rationem parem. Nam ſi epiſcopus nihil preci, recipit, neque preces pecunia æſtimabiles, ut in ſolutione tertijs declarabitur, gratis ſane conferret, ac ſubinde collatio tenet. Ex altera uero apparet eandem eſſe rationem, nam ut quaſtione ſequenti expheatur ſumus, diuino naturalique iure non ſolum datio ſpiritualium, pro pretio prohibita eſt, uerum & receptio. In caſu autem præſenti licet epiſcopus gratis ſecundum ſuam opinionem conferat, nihilominus alter non gratis recipiet, ſed pretio. Et eſt tanti apud me uigoris hæc ſecunda ratio, ut ei libentius quam priori aſſenſum præbuerim. Si quæ autem alia dubioſa emergere hinc poſſunt, propoſitis argumentis attinguntur.

Ad primum igitur reſpondetur, ſententiam Gregorij huic tanquã pertinere, quod ſi clericus uel eccleſiæ, uel prælato honeſtũ impenderet obſequium ad eccleſiæ commodum, uel aliud ſpirituale negotium conducens, eo ipſo idoneus ſit cui ſacerdotium conferatur, ſicut reſpectu aliarum uirtutum cõferri poteſt. Obſequium autem & munus, quod iure condemnatur, illud eſt proxius, quod ad carnalia referitur, puta ſi quis ſeruit prælato, aut ſuis agnatis, uel amicis ad temporale comoduũ ut ſacerdotium, tanquã

merces

Sacerdotium largiri pro mouere etiã turpi ſimonia eſt.

Quæſ.

Solutio.

Ad primũ arg.

merces eiusdem obsequii rependatur. Quod si circa addiderim, quod episcopus, qui iustam mercedem merces temporalem suis famulis persoluit, nihil absurdi facit si gratos habeat, atque ad eos erga eos gratiosum animum gerens, dum idonei sint, etiam in præbendarum collatione se illis beneficium exhibea: quia tunc illud obsequium non reducit ad temporale commodum, sed ad gratiam, quam famuli possunt per idonea, gratæque obsequia cum hero sibi conciliare. Quare seruire Antistiti propter ecclesiasticum sacerdotium, non est in uniuersum culpabile, nisi quando illud quodam modo ad emptionem reducit, scilicet cum spectatur tanquam pretium obsequii. Nam ut articulo primo dictum est, cum multifariam quidpiam alteri conferri possit, scilicet per modum liberalis uel doni, uel obsequii, & per modum reuerentiæ & honestatis, uel quasi debitum ex laudabili consuetudine, nihil istorum uitium simoniæ paritur, sed sola ratio pretii aut mercedis.

Ad secū
dū arg.
D.Tho.

Ad secundum respondet D. Thom. negando eandem esse rationem de consanguinitate, quæ de aliis carnalib. obsequiis: nam hæc quandam habent rationem pecuniarii pretii, quæ non inest in consanguinitate. Quare qui aliqui gratis suis consanguineis sacerdotium confert, etsi id tali respectu faciat, erit quidem culpata collatio: haud tamen simoniaca. Secus si in altero sacerdotium collocaret ea de causa, ut suis consanguineis beneficium remuneraret. Huic autem sententiæ non desunt, qui

Altiſſi.

contradiciant. Enim uero Altiſſodorenſis antiquus auctor 3. part. tract. 2. 1. quendam refert Parisiensem cantorem collationem sacerdotii rationem consanguinitatis uitio simoniæ tribuentem, licet ipse eadem opinioni non subscriperet. Sequuntur autem eam Durand. & Bonau. in 4. distinct.

Duran.

Bonau.

Adrian.

Rō præ

teritiæ

opinio

nis.

25. & Adrian. Quin uero & inibi D. Tho. in eandem opin. inflexit. In cuius gratiam arguere sic possumus. Beneficia debent gratis conferri: qui autem personam consanguinitatis respectat, non dat pro suis gratis. Nam ut lib. 3. diximus, acceptio est personarum. Quin uero consanguinitas pretio uidetur æstimabilis. Quis enim non super aurum æstimet, consanguineum illi stri esse pro sapia ortum. Quæstio ergo hæc quia serupulorum nutritrix est, subiectis propositionibus eliquidatur. Prima est: Etsi

conferre beneficium consanguineo indigno crimen sit genere suo mortale: digno autem propter consanguinitatem, peccatum etiam nonnullum, neutrum tamen est simonia. Prima pars lib. 3. satis probata est, nam est peccatum iniustitiæ contra fidem episcopalis officii. Mog. & secunda etiam nota. Quoniam cum sacerdotia pro illis, qui dignè seruiant sint instituta, si conferuntur alio respectu, acceptio est personarum. Haud tamen erit mortalis si digno fiat collatio, sed tatum uenialis, eo quod nulla uolatur iustitia. Tertiam autem partem bene asserit D. Tho. nam ubi non est spiritualis uenditio, nulla est simonia, illic autem, nullum interuenit pretium. In quod a simili uisura deducitur. Quod enim in temporalibus usura est, id in spiritualibus, ut dicere solemus, est simonia. Et tamen mutuum dare consanguineo, & tali respectu, nulla est uisura. Accedit, quod in c. Saluator ubi Urbanus simoniæ causas enumerat, nulla consanguinitatis mentionem fecit. Idque inde præterea confirmatur, quod propter talem personarum acceptio nemo incurrit penas iuris in simoniacos decretas. Propter argm. ergo proxime factum dist. nguitur, quod qui dat consanguineo, non det gratis. Si enim intelligitur, non dat simpliciter ea ratione, qua debet, uerum etiam intelligitur pro pretio, id negamus, nam est præclara consanguinitas: super aurum æstimetur, ut sapiens, de sapientia inquit, nullo est tamen foro uedibilis, si cui possessor, & ministroium operæ. Secunda propositio. Conferre sacerdotium consanguineo digno ratione dignitatis ac probitatis, tantum est a ratione simoniæ, ut sit etiam laudabile, quoniam consanguinitas de genere bonorum est, ueluti amicitia. Et ideo illius de causa nemo fit deterior, quæ alius dignus est. Immo cæteris paribus si scandalum cauatur, ille præferendus est ueluti cæteri honesti amici. Vltima propositio. Antistites qui in proposito habent, aut uniuersa sacerdotia, aut cuncta quæ pinguiora sunt in consanguineos, & affines profundere, etiam si adiunctam habeant intentionem non conferendi nisi dignis, non habent conscientiam uitam, immo uix possunt a mortali macula elui. Primum quod hoc peccatum est facti sunt, facile a suo affectu decipiuntur, ut eos pro dignis ducant, qui uerè non sunt. Mox quod non possunt non scirent

Probi
tio.

Videtur
Contra
mura

Secunda
propositio

Videtur
propositio

Secunda

dalum

SOTO
de iure
Legibus
DIE
13

dalum dare. Deinde quod alijs, qui digni sunt, & forsitan digniores, non parum iniuria irrogant. Quin uero illis occasionem offerunt: ne cum favore & præmio sint destituti segniores sint ad literatum studia, atque ad probitatis studia exercenda. Quare bene inter alias iniquitates veterum sacerdotum; ac iudicum deplorabat Michæas, cap. 3. quod edificaret Sion in sanguinibus, & Hierusalem in iniquitate. Ad tertium plura D. Thom. respondit nempe tria. Primum est, quod qui in collatione sacerdotis munus principaliter à lingua intendit, puta vel laudem aucupari, ac perinde humanum fauorem, vel preces, aut ex quibus idem fauor humanus acquiritur, aut contraria inuidia vel odium cauetur, simoniacam labem contrahit. Quod si contra quis arguat. Qui dat propter laudes, aut precibus victus, gratis dat: quare neque pœnas incurrit iuris, perspecte poteret verba. Non enim D. Thom. laudis intentionem, etiam si sit principalis, nec præcû causam simoniæ simpliciter tribuit: sed quando per hæc aliquod emolumentum temporale pretio æstimabile contenditur: vt si episcopus sacerdotium regis famulo, aut eius precibus ductus cõferat, qui se apud regem laudibus effert, quod hamo pinguiorem ecclesiam possit expiscari. Immo verò neque tunc est simonia, nisi quando id principaliter intenditur, cuius indicium est, quando collatio fit indigno: nam cum tunc principalis intentio non sit idoneitatis personæ, conuincitur esse emolumentum temporale. Quare criminatur in iniustitiâ, & infidelitatis adhaeret in super simonia. Atque adeo recipiens præbendam, tenetur eam relinquere, nisi de nouo integretur prouisio. Quando uero nõ nisi simpliciter laudes Antistes affectat, aut per preces amicitiam & gratiam, tunc nulla est simonia. Imò verò quando quis confert digno, præcipue propter dignitatem, licet sinister oculus non modo humanam laudem, & fauorem spectet, verum & ad tale emolumentum & lucrum, simonia non inficitur. Quod si Innocentiũ consulas super cap. Tuam de ætate & qualitat. ord. similia suo more docet. Cui & Caietan. in sua Summa, verbo, simonia ascriptatur. Secundum igitur assertum est, quod dum preces pro digno porriguntur, tunc collatio non est ex genere suo simo-

niaca, quandoquidem legitima subest tam præcâdi, quam contrecâdi causa. Potest nihilominus illuc irreperere simonia mentalis, si collatio non propter dignitatem fiat, sed præcipue propter fauorem & emolumentum pretio, vt dictum est æstimabile. At quia in sermonem de precibus & fauore incidimus, altera nos occupat dubitatio: Vtrum collatio metu extorta sit simoniaca, ita vt qui beneficium tale recepit. resignare ipsum teneatur, idem enim præfatus cantor Parisiensis, referente eodem Altiliodorensi, tenet. Quoniam metus, inquit, pecunia est redimibilis. At verò eodẽ modo, quo de sanguinitate & amicitia, respondetur, videlicet quod et si metu conferre indigno peccatum sit genere suo mortale, digno verò, nonnulla etiam culpa, quia collatio non fit legitime sine, neutrum tamen est simonia, quoniã dare metus causa, non est dare pretio. Nam etsi quis pretium daret ad propellendum metum, nihilominus qui metuit, nil recipit. Immo verò nec sacramenta conferre propter metum, vilo condemnatur iure, vt si quis metu confessionem audiret. Nec verò vulgo talis episcopus haberetur simoniacus. Sed tamen quando ille metus incuteretur, qui esset modo exposito pretio æstimabilis, tunc esset simonia: vt si rex vel eius aulicus comminaretur episcopo, quod nisi sacerdotium tali personæ conferret, de gratia regis excideret, neque ad aliam esset ascensus sedem. Qui enim tali metu sacerdotium conferret, id ad venandum episcopatum faceret, ac perinde simoniacus esset. Secus, si metus ei incuteretur amittendi vitam, aut temporalia bona, quæ possidet, nam tunc metuens nullum habet respectum lucri. At quoniam dictum est ob metum indigno conferre, peccatum esse genere suo mortale, non quidem simonia, sed iniustitiæ & infidelitatis, postremus superest scrupulus: Vtrum nullus metus talem culpam excuset? Respondetur tamen nullum esse in tali re excusantem metum: nam cum & diuinus, & naturalis id veter, atque adeo facinus sit intrinsecè malum, potius gladio succumbendum est, quam illud patradum, Tertium dictum D. Thom. est Quæquã pro se rogare ab obtinendum sacerdotium, cura animarum cura subiungitur, præsumptuosus est, ac proinde per suas ipsas

Dubitatio.

Solutio.

Scrupulus.

Risio.

Tertiũ assertũ.

Secũda.

se pæces indignus redditur atq; ad eò peccat pro indigno rogans. Si autem sacerdotium absque tali sit cura, ipse autem vitæ sustentatione, indigeat, circa simoniam potest id petere. Ratio prioris membri est, quod dignitatem, quæ ad animarum curam requiritur, si quis in se non agnoscit, iniuste appetit, si verò habere se crediderit, insolentia turget, id quod libro sequenti clarius patebit. Secus autem de alijs, simplicibus sacerdotijs. Hæc veruntamen sententia, D. Thom. nil mirum si nimium appareat rigida. Enimvero fide sola episcopali cura illa fuisset prolata, maximam haberet probabilitatem, vt libro sequenti sumus: Exigit enim episcopalis professio in eo culmine perfectionem, vt possit episcopus cæteros perficere, vt Dionysius ait in libro Ecclesiasticæ Hierarchiæ. Et ideo vix non solum procuratio, verum appetitus potest esse sine culpa: aut iniuriæ, si appetens non se agnoscat idoneum, aut præsumptionis, si id facile credit. Cura autem animarum in paræcias ecclesijs non tam excelsum expostulat perfectionis gradum. Et ideo non apparet tanta præsumptio, si quis se dignum existimet. Secundo ad id arguitur. Potest esse iustitia raritas, qui ad paræcias regendas sunt idonei, tantaque ecclesiarum necessitas, vt viro, cuius egregia in populo habetur estimatio, tam doctrinæ quam vite, non modo non sit præsumptio, verum etiam sit charitatis virtus se ad id minus offerre. Tertio potest etiam contingere tanta in prælatis corruptio, vt dignis posthabitis, ecclesias omnes indignis committant, quo certe casu non esset aliud quam officium charitatis ad occurrendum tali pesti illi n. qui communi vniuersi opinionione idoneus habetur, & qui in se nullum crimen agnoscit prodire, vt per sui ipsius electionem alij impediantur. Nam quamuis nemini de se credere liceat, nec leue aliquod peccatum habere possunt, nihilominus multi iustam habere probabilitatem suæ dignitatis, atque adeo ardore charitatis labore futuri, qui administrationis ecclesiæ sunt necessarii, ac perinde cum ista dicere, Ecce ego, mitte me. Accedit & c. tua nos de simoni, quod pro se rogantem, vt in canonicam eligeretur, rerum non facti simoniam, De hoc autem latius libro sequenti in tractatu eorum. Interim autem

de paræcias presbyteris sic est sententia D. Tho. moderanda. Primum non ait, vt de epò dicturus est, qd appetere talia sacerdotia, sit præsumptuosum, sed pro se rogare, qd certe vix potest carere scandalo, Sed id et sentit, si res per se consideretur, neque si prouisos sacerdotes diuinam legem ad vngue obseruent, digniores semper ante ferendo. Item in prouincia bene instituta, in qua viri non deunt idonei. Tunc, n. rogare pro se quemquam præsumptuosum esset, & scandalo proximum: quia talis iudicium non tam publica necessitas qd privata voluntas ad id adducere videtur. Imò verò non dicit S. Th. h. m. o. præsumptione semper esse mortale delictum, qm potest esse leuius. Ad quartum respondetur s. m. Diuum eundem, qd hypocrita non confert spuale p. p. temporalem laudē, sed solum seipsi talem demonstrat. Quare per talem simulationem potius furit uti iuripit laudem humanā, qd emat, quapropter illa non est simonia. Huic autē rñsioni assine est disputare, vtrum qd per hypocritam, aut aliam simulationem aliquid acquirat, teneatur illud restituere? Vt si quis nequa simulata sanctitate, aut diues efficta paupertate, elemosynas, aut beneficia acquirat, vtrum teneat ea, qua sic acquisiuit, (suis dñis refundere)? Fuit enim assertio antiqui Alexandri & Al. Alex. theodorēsis, illius quidem 4 parte, q. 86. Al. Alex. membro 3. huius verò lib. 4. cap. De restitutione. In quorum sententiam se conuulit Adrianus eodem lib. in titu. De restit. Adrian. Et fundamentum istorum est, quod Funda. hypocrita fraude seducit populum, atque adeo qd quid sibi illa vaficie acquirat, falso titulo adipiscitur, ob id qd nullam sortitur dñum. Perinde ac si ego Petro pecuniam deberem, cuius pecuniam mentitus Paulus illam à me extorqueret. Nec omni no opinio hæc quibuspiam probabilitate carere videtur, tamen si nimium sit acerba. Arguunt autē contra se ipsi hoc pacto: Si eps oculto crimine, aut alteri alias indigno, quem crederet esse legitime idoneum, beneficium conferret, collatio teneat quamuis falsus titulus in causa eius fuisset, ergo eodem pacto dominus acquirit hypocrita. Respondet Alexander ante cedente confesso. inficiendo consequentiam. Qm qui in idoneus est sacerdotio, non fingit probitatem illo sine sicuti hypocrita. Quapropter hypocrita fur est & lauo.

Ratio alferio nis.

1. Rō in D. Tho.

2. Ratio

3. Ratio

Modo- ratio s. Thom.

Soto
de Iure
Legibus
DIE
13

Repl
ca cor
solutio
gna.

Adm
tam in
Quæ

Alexa
theodorēsis, illius quidem 4 parte, q. 86. Al. Alex. membro 3. huius verò lib. 4. cap. De restit. tione. In quorum sententiam se conuulit Adrianus eodem lib. in titu. De restit. Adrian. Et fundamentum istorum est, quod Funda. hypocrita fraude seducit populum, atque adeo qd quid sibi illa vaficie acquirat, falso titulo adipiscitur, ob id qd nullam sortitur dñum. Perinde ac si ego Petro pecuniam deberem, cuius pecuniam mentitus Paulus illam à me extorqueret. Nec omni no opinio hæc quibuspiam probabilitate carere videtur, tamen si nimium sit acerba. Arguunt autē contra se ipsi hoc pacto: Si eps oculto crimine, aut alteri alias indigno, quem crederet esse legitime idoneum, beneficium conferret, collatio teneat quamuis falsus titulus in causa eius fuisset, ergo eodem pacto dominus acquirit hypocrita. Respondet Alexander ante cedente confesso. inficiendo consequentiam. Qm qui in idoneus est sacerdotio, non fingit probitatem illo sine sicuti hypocrita. Quapropter hypocrita fur est & lauo.

Arg
con p
tenent
opta.

Salu
Alexa

atro. Alter vero etiam ecclesiam ingrediens indignus sit, ingressum tamen legitimum habet. Ex hac tamen illarum solutione duo sequuntur. Primum contra ipsos, quod non omnis hypocrita tenetur ad restitutionem eorum, quæ talium intuitu illi erogantur, sed ille præcise, qui intentione & causa illius lucri hypocrita sit, nam par esse debet ratio illius atque alterius, qui sacerdotium suscipit. Quocirca ex eorum solutione sequitur secundo. Quod si quis sanctitatem, quæ caret, ea intentione simulat, ut ab episcopo sacerdotium accipatur, simoniam simpliciter committat, restitutioni obnoxiam, quod re vera non esset asserit fecerunt. Alias multi essent, qui mala fide prebendas possiderent, adeo multi curati, quin verò episcopi, qui vere non essent tales, quod qui concederet multas ecclesiasticas functiones suspectas redderet, atque invalidas. Igitur prædicta opinio si quæ veritatis habet, sit est moderaminibus temperanda. Primum de culpa nemo dubitat, quin sit gravis, tali visco inescare populum ad exitum quandam eius substantiam. Sed quantum ad restitutionem animam advertendum est, aliud esse quidquam alteri porrigere sub conditione, hoc est, si sis talis, qualis apparet. Aliud vero absolute donare, etiam motum sit illa qualitas, quæ apparet. Collationes autem sacerdotiorum, dignitatumque ecclesiasticarum ambigere non licet, quin absolute fiant, & abque ulla profus conditione perinde atque sacramentorum dispensationes. Alioquin nihil esset in ecclesia firmum neque solidum. Quare qui aliter hæc munera dispensare cogitaret non id faceret, quod ecclesia intendit. Quo fit ut etiam si qui ad ecclesiam assumitur illa intentione mendosam sanctitatem vendit asserat, nihilominus collatio teneret. Et gravis post ademptionem dignitatis, aut cuiuslibet sacerdotij quis vitam suam corruptis moribus contaminet, nihilominus vere possidet, neque ad restitutionem tenetur fructuum. Per hæc ergo ferme de elemosinis iudicandum est. Enim vero si qui elemosinam aut hypocrite aut diviti personæ pauperi largitur, sub tali conditione id faceret si verè est, quod apparet, certum est non transferre dominium, illa non assistente conditione. At verò non illo pacto conferri censetur, sed absolute donan-

tur, tamen si motum sit falsum, & ideo re vera credendum est transferri earum dominium etiam si in hypocritas, & falsos pauperes conferantur. Quod autem absolute donentur inde apparet, quod homines propter Deum elemosinas largiantur, imò quodammodo Christo ipsi in pauperibus. Nam quod vni inquit ex minimis meis fecistis, mihi fecistis. Et ideo non debet tam exacta fieri inquisitio dignitatis personæ ad porrigendum stipendium. Et confirmatur, nam ut Adrianus ipse concedit, quando causa finalis est vera, licet motum sit falsa, translatio dominij non impeditur, ut patet in alijs negotijs. Si enim quis famulum quem putat esse bonum, conducatur, licet non sit talis, nihilominus acquirit mercedis dominij dummodo seruiat, quæ fuit causam finalis, quamvis non tam bene seruiat, ut heus putabat. Elemosinarum autem finalis causa est charitas Dei, qui solem suum oriri facit super bonos & malos, ergo licet motum sit falsum, licet personæ dignitas, non impeditur dominium. Alias quæcumque mendacium diceret pauper, submitteretur restitutionis iugo. Et potestremo ex alio istorum asserto arguitur. Si hypocrita, & mentitus pauper tenetur restituere, quæritur cui faciendæ sit restitutio. Respondet Alexand. non illis, qui elemosinas porrexerunt, quippe qui propter Deum earum a se dominium alienarunt, sed faciendæ est Reip. vel alijs pauperibus, quibus fuissent forte collatæ. Sed contra arguitur. Si quis elemosinas largiri sinit, a se dominium abdicatur, sicut in ipsos transfusetur, quibus tribuerunt, nam in Deum non transfusetur nisi in isto, quibus eius causa donantur. Porro ergo opinio illa non est necessaria. Quod si nos rursus urgeas Ille elemosinas porrigentes non sponte fecerunt, & voluntarie, quæ quidem ignorantia fuit in causa, quæ secundum Arist. facit involuntarium. Quare D. Tho. ait hypocrita furtivè surripere laudes, involuntaria autem donatio non valet. Negatur prior præmissa, non enim omnis ignorantia facit involuntarium, quando non ignoratur potissima causa operis. Sciunt autem omnes misericordiam officium esse charitatis, quod non indiget tanta exole ratione meritorum personæ, quoniam licet pauper

Repli-
ca contra
solucio-
nem.

Ad quæ
tam in
Quæ

Alexan-
dri.

drian-
anda
paupe-
rum

Arg. in
enim
paupe-

solucio-
nem

Qui si
mulata
pauper-
tate ele-
mosinam
extorquet
ad resti-
torem non
tenetur.
Confirma-
tio præ-
teritæ ef-
fectio-
nis.

Ratio
altera
ad idem.